

ULOGA HBOR-a U FINANCIRANJU MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Arambašić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:538313>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-07**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**ULOGA HBOR-a U FINANCIRANJU MALIH I
SREDNJIH PODUZEĆA**

Mentor:

Prof. dr. sc. Nikša Nikolić

Student:

Lucija Arambašić

Split, rujan, 2021.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Definiranje problema	3
1.2. Cilj rada	3
1.3. Metode rada	3
1.4. Struktura rada	3
2. DEFINIRANJE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA.....	4
2.1. Pojmovno određenje malih i srednjih poduzeća	4
2.2. Oblici malih i srednjih poduzeća	6
2.2.1. Društvo s ograničenom odgovornošću	6
2.2.2. Partnerstvo	7
2.2.3. Dioničko društvo.....	7
2.2.4. Obrt	8
2.3. Prednosti i nedostaci malih i srednjih poduzeća	8
3. MALA I SREDNJA PODUZEĆA U RH I EU.....	9
4. BANKARSKI SEKTOR REPUBLIKE HRVATSKE	10
4.1. Poslovne banke	10
4.2. Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11
5. STRUKTURA I POSLOVANJE HBOR-a	11
5.1. Općenito o HBOR-u	11
5.2. HBOR grupa	15
5.3. Poslovanje HBOR-a u vrijeme pandemije Covid-19	16
6. FINANCIRANJE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA.....	18
6.1. Izvori financiranja malih i srednjih poduzeća	18
6.2. Prepreke u prikupljanju financijskih sredstava malih i srednjih poduzeća.....	22
7. PROGRAM KREDITIRANJA MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA.....	23
8. SURADNJA HBOR-a S POSLOVNIM BANKAMA	32
9. ZAKLJUČAK	33
Literatura	34
Sažetak	37
Popis tablica	38
Popis slika	39

1. UVOD

1.1. Definiranje problema

U završnom radu autor se bavi problemom koji se vezuje uz izvore financijskih sredstava kojima se financiraju mala i srednja poduzeća te Hrvatskom bankom za obnovu i razvoj (HBOR), tj. njezinom ulogom u financiranje ovih poduzeća. Mala i srednja poduzeća su iznimno važna u hrvatskom gospodarstvu. Ipak, u svome radu, susreću se s mnogim problemima i ograničenjima, kao što su dostupnost kvalificirane radne snage, konkurencija te izvori financiranja. Obzirom na nedostatak financijskih sredstava za rad, nužno je uzimanje kredita. Što se tiče kreditiranja i uvjeta kreditiranja, najčešće je kreditiranje, odnosno uvjeti kreditiranja povoljniji kod HBOR-a nego što je to slučaj kod poslovnih banaka. Upravo iz toga razloga se mala i srednja poduzeća uglavnom oslanjaju upravo na Hrvatsku banku za obnovu i razvoj. Analizom u ovome radu utvrdit će se na koje načine HBOR pruža financijska sredstva malim i srednjim poduzećima te im na taj način olakšava dolazak od financijskih sredstava, a sukladno tome i samo poslovanje.

1.2. Cilj rada

Cilj ovoga rada je proučiti mala i srednja poduzeća te prepreke s kojima se susreću u procesu financiranja poslovanja, kao i objasniti ulogu i programe Hrvatske banke za obnovu i razvoj u njihovu financiranje.

1.3. Metoda rada

Metode koje su zastupljene u ovom radu su metode dedukcije, indukcije, analize, klasifikacije, deskripcije, kompilacije i komparacije. Podaci koji su korišteni u ovome radu prikupljeni su iz sekundarnih izvora koji su javno dostupni.

1.4. Struktura rad

Ovaj rad sastoji se od sedam dijelova. U prvom dijelu će se analizirati problem i ciljevi rada. U drugom dijelu se definiraju pojmovi malog i srednjeg poduzeća. Isto tako, u drugom dijelu rada razrađuju se oblici malih i srednjih poduzeća te se navode njihove prednosti i nedostaci. U trećem dijelu autor će se dotaknuti malog i srednjeg poduzetništva u gospodarstvu. U četvrtom dijelu rada govorit će se o poslovanju HBOR-a te o HBOR grupi. Peti dio rada govori o izvorima financiranja malih i srednjih poduzeća, kao i preprekama na koje poduzeća

tijekom poslovanja nailaze. Nadalje, rad će govoriti o programu kreditiranja malih i srednjih poduzeća. Na kraju će se iznijeti zaključak, kao i literatura te popis slika i tablica.

2. DEFINIRANJE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

2.1. Pojmovno određenje malih i srednjih poduzeća

U Republici Hrvatskoj, mala i srednja poduzeća se kategoriziraju po kriterijima propisanim Zakonom o računovodstvu. Prema Zakonu o računovodstvu¹ poduzeća se rangiraju prema sljedećim pokazateljima:

- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine
- iznos ukupne aktive
- iznos prihoda

Mikro poduzetnici ne prelaze pokazatelje u dva od tri sljedeća uvjeta:

- prosječan broj radnika u poslovnoj godini je 10
- ukupna aktiva iznosi 2.600.000,00 kn
- prihod iznosi 5.200.000,00 kn

Mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze pokazatelje u dva od sljedećih uvjeta:

- prosječan broj radnika u poslovnoj godini je 50
- ukupna aktiva iznosi 30.000.000,00 kn
- prihod iznosi 60.000.000,00 kn

Srednji poduzetnici su oni koji nisu mikro i mali poduzetnici i ne prelaze pokazatelje u dva od tri sljedeća uvjeta:

- prosječan broj radnika u poslovnoj godini je 250
- ukupna aktiva je 150.000.000,00 kn
- prihod je 300.000.000,00 kn

---

¹ Narodne novine (2015.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, 78/15

Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva² je na snazi od 31. prosinca 2016. godine, a donesen je po preporuci Europske komisije. Prema njemu, mala i srednja poduzeća definiraju se kao pravne i fizičke osobe koje samostalno i trajno obavljaju dopuštene djelatnosti radi ostvarenja dobiti.

Prema Zakonu malim i srednjim poduzetnicima se smatraju oni koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- zapošljavaju prosječno godišnje manje od 250 radnika
- u poslu su autonomni
- ostvaruju godišnji poslovni prihod u protuvrijednosti do 50.000.000,00 eura ili imaju ukupnu aktivu (ako su obveznici poreza na dobit), tj. ukupnu dugotrajnu imovinu (ako su obveznici poreza na dohodak) u protuvrijednosti do 43.000.000,00 eura.

Prema ovom Zakonu poduzetnici se po veličini rangiraju na sljedeći način:

Mikro subjekti su one fizičke i pravne osobe koje:

- prosječno godišnje imaju zaposleno manje od 10 radnika
- ostvaruju godišnji poslovni prihod u protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura ili imaju ukupnu aktivu (ako su obveznici poreza na dobit), tj. ukupnu dugotrajnu imovinu (ako su obveznici poreza na dohodak) u protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura.

Mali subjekti su fizičke i pravne osobe koje:

- prosječno godišnje imaju zaposleno manje od 50 radnika
- ostvaruju godišnji poslovni prihod u protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura ili imaju ukupnu aktivu (ako su obveznici poreza na dobit), tj. ukupnu dugotrajnu imovinu (ako su obveznici poreza na dohodak) u protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura.

---

² Narodne novine (2007.): Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 63/07

Srednji subjekti su fizičke i pravne osobe koje:

- prosječno godišnje imaju zaposleno više od 50 radnika
- ostvaruju godišnji poslovni prihod u protuvrijednosti većoj od 10.000.000,00 eura ili imaju ukupnu aktivu (ako su obveznici poreza na dobit), tj. ukupnu dugotrajnu imovinu (ako su obveznici poreza na dohodak) u protuvrijednosti većoj od 10.000.000,00 eura.

Tablica 1. Rangiranje poduzetnika prema Zakonu o poticanju malog gospodarstva

KATEGORIJE PODUZETNIKA	BROJ ZAPOSLENIKA	PRIHOD	UKUPNA AKTIVA
MIKRO	<10	do 2.000.000,00 €	do 2.000.000,00 €
MALI	<50	do 10.000.000,00 €	do 10.000.000,00 €
SREDNJI	>50	> 10.000.000,00 €	>10.000.000,00 €

Izvor: rad autora prema podacima iz Zakona o poticanju malog gospodarstva

2.2. Oblici malih i srednjih poduzeća

2.2.1 Društvo s ograničenom odgovornošću

Društvo s ograničenom odgovornošću je trgovačko društvo u koje ulazi jedna ili više osoba koje ulažu određene iznose s kojima sudjeluju u unaprijed dogovorenom temeljnom kapitalu, pri čemu temeljni uložci ne moraju biti jednakog iznosa.³ Društva s ograničenom odgovornošću se najčešće osnivaju s manjim brojem ulagača te ih najčešće osnivaju mala ili srednja poduzeća.

Svi osnivači moraju potpisati društveni ugovor koji se ovjerava kod javnog bilježnika, a svi oni snose odgovornost, tj. rizik do visine njihova ulaganja.

Prema Zakonu o računovodstvu⁴, najmanji iznos temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću je 20.000,00 kn, a najmanji ulog može biti 200,00 kn. Dobit društva dijeli se razmjerno visini uplaćenih udjela.

³ Škrtić, M. (2006.), Poduzetništvo, Sinergija – nakladništvo d.o.o., Zagreb

⁴ Narodne novine (2015.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, 78/15

2.2.2 Partnerstvo

Partnerstvo je obvezno-pravni odnos kojim se ugovorne strane obvezuju da će udružiti svoj rad ili imovinu, što mogu učiniti u ukupnom ili djelomičnom iznosu, da bi ostvarili zajednički cilj.⁵ Osobe koje se udružuju u partnerstvo pristaju osigurati potreban rad i kapital, a spremni su i dijeliti profit i gubitke.

Svi partneri moraju voditi poslove ortaštva, no zajedno mogu odabrati jednu osobu koja će voditi sve poslove ortaštva. Iz ortaštva svaki član može istupiti kada to želi, osim u slučaju kada bi to bilo loše za poslovanje ortaštva. Također, član ortaštva može biti izbačen od strane ostalih članova, ukoliko za to postoji valjani razlog.

Partnerstvo prestaje u trenutku ostvarenja zajedničkog cilja, ali i u slučaju nemogućnosti ostvarenja cilja, propašću imovine ili protekom vremena na koje je ugovor sklopljen. Kada dođe do prestanka partnerstva, dijeli se zajednička imovina, na način da se podmiruju dugovi, zatim vraćaju ulozi, a preostala se imovina podijeli, ovisno o ulozima.

2.2.3 Dioničko društvo

Dioničko društvo je trgovačko društvo u kojem dioničari sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu društva podijeljenom na dionice.⁶ Broj dioničara nije zakonom određen, ali društvo može osnovati i samo jedan član. Za obveze prema vjerovnicima, dioničari odgovaraju svojom imovinom. Temeljni kapital može biti u novcu, u obliku stvari ili u obliku prava, ali ih se mora preračunati u novčanu vrijednost.

Uplatom vrijednosti dionica, dioničari dobiju pravo sudjelovanja u upravljanju društvom, pravo na dividende te pravo na ostatak likvidacijske mase u slučaju prestanka rada društva.

Javno dioničko društvo kapital prikuplja pozivom javnosti na upis dionica. Privatno dioničko društvo ima udjele koji su u vlasništvu manjeg broja ljudi. Kod privatnog društva, najmanji broj članova je dva, a u javnom sedam.

---

⁵ Škrtić, M. (2006.), Poduzetništvo, Sinergija – nakladništvo d.o.o., Zagreb

⁶ Škrtić, M. (2006.), Poduzetništvo, Sinergija – nakladništvo d.o.o., Zagreb

2.2.4 Obrt

Obrt predstavlja samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba u svrhu ostvarenja dobiti, bilo proizvodnjom ili pružanjem usluga.⁷

Obrti se dijele na tri vrste. Slobodni obrti su oni kod kojih se za obavljanje kao uvjet ne traži položen majstorski ispit. Kod vezanih obrta se kao uvjet traži položen stručni ispit, majstorski ispit ili odrađena stručna praksa. Povlaštene obrte obrtnik smije obavljati temeljem određene povlastice koju mu izdaje nadležno ministarstvo. Za obavljanje povlaštenih obrta je potrebna obrtnica, koju izdaje nadležni ured državne uprave. Upisom u Obrtni registar, obrtnik mora započeti s radom u roku od godine dana od izdavanja obrtnice.

2.3. Prednosti i nedostaci malih i srednjih poduzeća

PREDNOSTI MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA:

- sigurnost posla
- tržišna prilagodljivost
- mogućnost samozapošljavanja
- psihološke pogodnosti
- bolja kontrola
- kraće linije komuniciranja

NEDOSTACI MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA:

- nedostatak informacija
- nedostatak stručnosti
- mogućnost propadanja
- jedna osoba radi više poslova odjednom
- financijska slabost
- ovisnost o kretanjama na tržištu

---

⁷ Hrvatska gospodarska komora, www.hok.hr

3. MALA I SREDNJA PODUZEĆA U RH I EU

Mala i srednja poduzeća su središte, „srce“ gospodarskog sustava. Ona su izvor inovativnosti, ali, što je još važnije, upravo ona „stvaraju“ većinu novih radnih mjesta na tržištu. Ovakva su poduzeća ključna u stvaranju snažnijeg rasta, kao i boljih radnih mjesta.⁸ Mala i srednja poduzeća potiču poduzetničke sposobnosti te doprinose povećanju proizvodnje. 2018. godine u Republici Hrvatskoj poslovalo je 130.757 malih i srednjih poduzeća, što je 99,7% od ukupnog broja poduzeća u godini, a taj je postotak nepromijenjen uspoređujući s prethodnim godinama. Mala i srednja poduzeća smatraju se čimbenikom koji u velikoj mjeri može utjecati na poboljšanje nacionalnoga gospodarstva. Prema Izvješću⁹, u 2019. godini prosječan broj zaposlenih je bio 4 zaposlenika, stoga je to predstavljalo porast u odnosu na prethodnu godinu. U razdoblju od 2015. do 2019. godine, došlo je do rasta produktivnosti mikro i malih poduzeća, a također i do povećanja ukupnih prihoda po zaposlenom od 12,5% što je, još uvijek, gledajući ostale čimbenike, nedovoljno kako bi se povećala konkurentnost mikro i malih poduzeća na tržištu.

Prema CEPOR-ovom izvješću¹⁰, u Republici Hrvatskoj mala i srednja poduzeća imaju najveći udio u broju poduzeća, točnije 99.7%. U promatranom razdoblju od pet godina, konstantan je porast ukupnog broja poduzeća u Republici Hrvatskoj.

Sektor mikro, malih i srednjih poduzeća u 2019. godini je ostvario 60,3% ukupnog prihoda koji je ostvaren u toj godini na razini cijele države. U ukupnom ostvarenom izvozu u 2019. godini, mala i srednja poduzeća imaju udio od 53%.

---

⁸ Nanić, A. (2013.) Mala i srednja poduzeća kao nosilac razvoja privrede Europske unije; Vitez-Tuzla-Zagreb-Beograd-Bukurest, Vol. 15., br.13

⁹ Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2020., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2020.

¹⁰ Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2020., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2020.

4. BANKARSKI SEKTOR REPUBLIKE HRVATSKE

Bankarski sektor važan je zbog svoga poslovanja, ali ima i važnu ulogu u gospodarstvu. Središnja banka Republike Hrvatske je Hrvatska narodna banka koja je odgovorna Hrvatskom saboru. Glavni cilj HNB-a je postizanje i održavanje stabilnosti cijena.

Zakon o bankama¹¹ definira banku:

- Banka je financijska institucija koja je od HNB-a dobila odobrenje za rad i osnovana je kao dioničko društvo koje ima sjedište u Republici Hrvatskoj.
- Riječ „banka“ može se upisati u sudski registar i može koristiti u pravnom prometu društvo koje ima odobrenje od HNB-a.

Prema popisu Hrvatske narodne banke koji je ažuriran 4. kolovoza 2021., u Republici Hrvatskoj trenutno posluje 20 banaka.

4.1. Poslovne banke

Poslovne banke prikupljaju depozite pravnih i fizičkih osoba, bilo u zemlji ili inozemstvu, te pribavljaju kreditna sredstva od domaćih i stranih banaka kako bi ih, skupa s vlastitim izvorima, najvećim dijelom usmjeravale u kreditne plasmane.¹²

Tijekom svoga poslovanja, nužno je da se banke pridržavaju temeljnih načela:

- profitabilnost
- likvidnost
- sigurnost

Banke ulažu sredstva u kredite klijentima koji će biti u mogućnosti uredno ih otplaćivati te im ne prijeti opasnost likvidacije; ulažu u plasmane koji se mogu unovčiti u kratko vrijeme bez gubitaka te u plasmane na kojima je moguće zaraditi preko razlike aktivnih i pasivnih kamata.

One su profitne institucije te kao takve posluju s ciljem ostvarenja profita. HBOR-u služe kao kanali distribucije svojih programa u cilju prebacivanja rizika na poslovnu banku koja za uzvrat traži odgovarajući kolateral u svoju korist, ovisno o vrsti i vrijednosti investicije.

---

¹¹ Zakon o bankama, Narodne novine d.d. Zagreb, br.84/2002

¹² Jurman, A.:Kreditna politika poslovnih banaka u funkciji učinkovite multiplikacije kredita i depozita

4.2. Hrvatska banka za obnovu i razvitak

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je razvojna i poticajna banka Republike Hrvatske. Za gospodarstvo je poticajna u programima kreditiranja. Cilj im je očuvati kapital. HBOR ne posluje zbog profita, ali uvijek posluje s profitom koji je u vlasništvu države.

5. STRUKTURA I POSLOVANJE HBOR-a

5.1. Općenito o HBOR-u

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) razvojna je i izvozna banka Republike Hrvatske. Glavni zadatak, „posao“ HBOR-a je poticanje razvoja gospodarskog sustava Republike Hrvatske. Kreditiranjem, osiguranjem izvoza od političkih i komercijalnih rizika, izdavanjem garancija te poslovnim savjetovanjem, HBOR želi ojačati gospodarstvo te njegovu konkurentnost.¹³

HBOR je utemeljena 12. lipnja 1992. godine, donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO) (NN 33/92)¹⁴, izmjene i dopune kojeg su objavljene u NN 76/93, 108/95, 08/96. U prosincu 1995. godine, Banka dobiva naziv koji se koristi i danas, Hrvatska banka za obnovu i razvitak. U prosincu 2006. godine donesen je novi Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak¹⁵, a od ožujka 2013. na snazi je Zakon o izmjenama Zakona o HBOR-u¹⁶. I

Slika 1. Logo HBOR-a

Izvor: preuzeto sa službene stranice HBOR-a; www.hbor.hr

¹³ Službena stranica HBOR-a, www.hbor.hr

¹⁴ Narodne novine, (1996): Zakon o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 08/96

¹⁵ Narodne novine, (2006): Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 138/06

¹⁶ Narodne novine, (2013): Zakon o izmjenama Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 25/13

Djelatnosti HBOR-a:¹⁷

- financiranje obnove i razvitka hrvatskog gospodarstva
- financiranje infrastrukture
- poticanje izvoza
- podrška razvitku malog i srednjeg poduzetništva
- razvijanje zaštite okoliša
- osiguranje izvoza od netržišnih rizika

Uz navedeno, HBOR:

- odobrava kredite i druge plasmane
- zaključuje ugovore osiguranja i reosiguranja
- izdaje bankarska i druga jamstva
- ulaže u dužničke i vlasničke instrumente
- obavlja druge financijske poslove u svrhu provedbe svojih djelatnosti

Osnivač i vlasnik Hrvatske banke za obnovu i razvitak je Republika Hrvatska. Ona prestaje radom samo temeljem posebnog zakona kojim se to određuje. HBOR sredstva pribavlja uzimanjem zajmova i kredita, kao i izdavanjem dužničkih vrijednosnica. Ne posluje s ciljem ostvarenja profita.¹⁸

Upravu HBOR-a je tročlana te ju imenuje Nadzorni odbor, a jedan od njih je predsjednik Uprave. Uprava Banke obavlja poslove koji su joj dodijeljeni Zakonom i Statutom te upravlja imovinom HBOR-a. U Nadzornom odboru HBOR-a ukupno je deset članova; predsjednik Hrvatske gospodarske komore (HGK), tri zastupnika Sabora, a preostali su članovi ministri RH. Nadzorni odbor dužan je nadzirati rad Uprave HNB-a. Isto tako, zadužen je za imenovanje te opozivanje predsjednika i članova Uprave.

Nadzorni odbor određuje načela poslovne politike i strategije, nadgleda provođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, razmatra

---

¹⁷ Službene stranice HBOR-a, www.hbor.hr

¹⁸ Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, www.hbor.hr

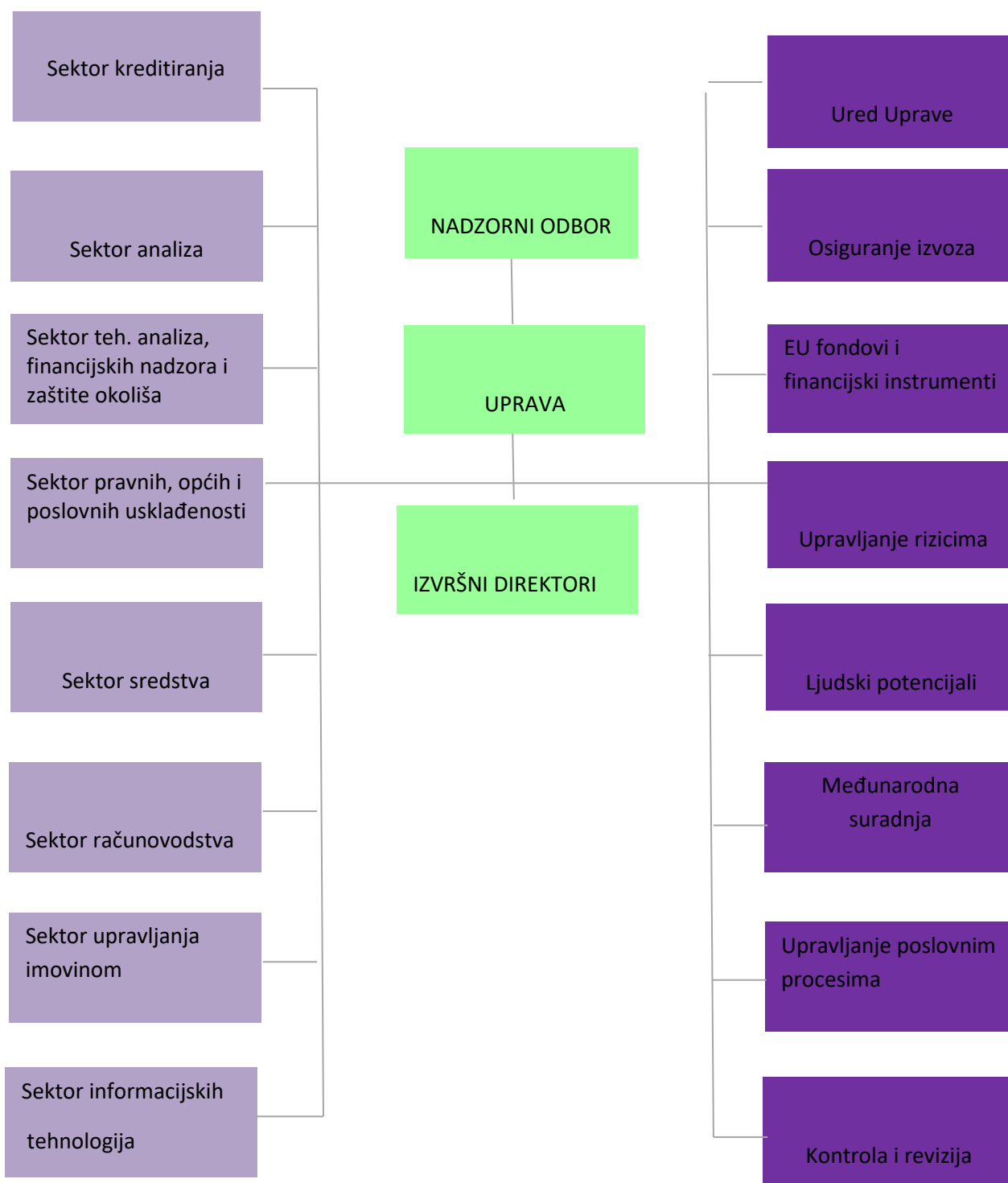
izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju. Revizijski odbor je neovisno tijelo čije članove imenuje Nadzorni odbor HBOR-a, a čine ga tri člana od kojih je najmanje jedan član ujedno i član Nadzornog odbora, a druga dva imenuje Nadzorni odbor. Osnovni zadaci Revizijskog odbora su praćenje postupka financijskog izvješćivanja; praćenje učinkovitosti rada sustava unutarnje kontrole, unutarnje revizije te sustava upravljanja rizicima. Dana 1. kolovoza 2021. godine broj zaposlenih iznosio je 361.¹⁹

Prioritetna područja djelovanja su:

- poticanje utemeljenja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva
- poticanje izvoza
- razvoj turizma
- financiranje inovacija
- financiranje razvoja poljoprivrede
- poticanje korištenja EU fondova

---

¹⁹ Službene stranice HBOR-a, www.hbor.hr

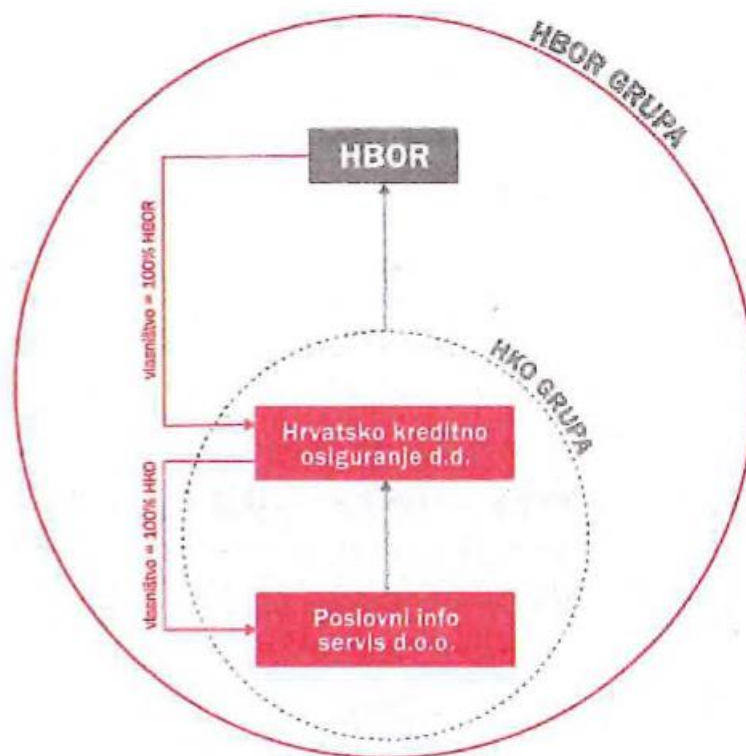

Slika 2. Organizacijska struktura HBOR-a

Izvor: rad autora prema podacima sa službenih stranica HBOR-a; www.hbor.hr

5.2. HBOR GRUPA

HBOR grupa je osnovana u srpnju 2010. godine s početkom rada Hrvatskog kreditnog osiguranja u čijem je vlasništvu društvo Poslovni info servis d.o.o. koje je počelo s radom u prosincu iste godine. Osnivač i stopostotni vlasnik HKO-a je Hrvatska banka za obnovu i razvitak. Poslovna aktivnost HKO-a je osiguranje inozemnih i domaćih kratkoročnih potraživanja poslovnih subjekata vezanih uz isporuku dobara i usluga. U HBOR grupi je i Poslovni info servis d.o.o.²⁰

Slika 3. Shematski prikaz strukture HBOR grupe

Izvor: službene stranice HBOR-a, www.hbor.hr

²⁰ Službene stranice HBOR-a, www.hbor.hr

5.3. Poslovanje HBOR-a u vrijeme pandemije Covid – 19

Tijekom 2020. godine, Hrvatska banka za obnovu i razvitak provodila je aktivnosti kojima bi se ublažili negativni učinci do kojih je došlo uslijed pandemije Covid-19.

Prema mjerama za očuvanje likvidnosti poduzeća i radnih mjesta, u Hrvatskoj je 2020. godine odobreno 43% Covid kredita. Također, poduzetnici su u mogućnosti koristiti moratorij do 16 mjeseci kao i reprogram postojećih obveza. Za vrijeme moratorija, HBOR klijentima nije naplaćivao kamate ni naknade.²¹

Mjerama koje su uvedene uslijed pandemije, Hrvatska banka za obnovu i razvitak nastoji se, što je više moguće, prilagoditi ne tako blistavoj situaciji u gospodarstvu te pokušava suzbiti negativne posljedice pandemije na hrvatsko gospodarstvo.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je uvela sljedeće mjere:²²

KREDITI ZA OBRтна SREDSTVA PUTEM OKVIRNIH KREDITA UZ HAMAG-BICRO JAMSTVO

Ova mjera odvija se u suradnji sa šest poslovnih banaka za financiranje tekućih troškova poslovanja, podmirenje obveza i nabavu sirovina. Namijenjena je mikro, malih i srednjim poduzetnicima koji su u mogućnosti dokazati kako je pandemija negativno utjecala na njihovo poslovanje.

KREDITI ZA OBRтна SREDSTVA PUTEM OKVIRNIH KREDITA BANKAMA

Ova mjera služi za podmirenje tekućih troškova poslovanja i za podmirenje kratkoročnih obveza prema financijskim institucijama, sukladno s otplatnim planovima; do 35% ukupnog kredita. Također, i ona je namijenjena mikro, malim i srednjim poduzetnicima koji mogu dokazati negativan utjecaj pandemije na njihovo poslovanje.

---

²¹ Hrvatska banka za obnovu i razvitak, www.hbor.hr

²² Hrvatska banka za obnovu i razvitak, www.hbor.hr

OBRTNA SREDSTVA U DJELATNOSTIMA PRERADE DRVA I PROIZVODNJE NAMJEŠTAJA

Ova mjera namijenjena je poslovnim subjektima u djelatnostima prerade drva i proizvodnje namještaja koji mogu dokazati negativan utjecaj pandemije na poslovanje, a zahtjevi za ove kredite zaprimali su se do 23. srpnja 2021. godine.

OBRTNA SREDSTVA ZA MSP U TURISTIČKIM DJELATNOSTIMA

Privremena je mjera za financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza. Namijenjena je mikro, malim i srednjim poduzetnicima određenih turističkih djelatnosti koji mogu dokazati negativno djelovanje pandemije na njihovo poslovanje. Zahtjevi su se zaprimali do 5. lipnja 2020, godine, nakon čega je došlo do obustave zbog iskorištenja raspoloživih sredstava subvencija.

OBRTNA SREDSTVA

Privremena mjera koja služi za financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza. Namijenjena je subjektima koji mogu dokazati kako je pandemija uzrokovala negativne posljedice na njihovo poslovanje. Mjera je na snazi do 31. prosinca 2021. godine ili do iskorištenja raspoloživih sredstava subvencija.

OBRTNA SREDSTVA ZA RURALNI RAZVOJ

Financiranje obrtnih sredstava potrebnih za otklanjanje nestabilnosti u proizvodnji, kao i financiranje tekućeg poslovanja.

6. FINANCIRANJE MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

6.1. Izvori financiranja malih i srednjih poduzeća

Odluke o financiranju omogućavaju osnivanje poduzeća, kao i njihovo funkcioniranje i razvijanje. Također, o njima ovisi i financijski rezultat, tj. profit, zbog kojega se svako poduzeće, odnosno poduzetnik, odlučuje preuzeti na sebe rizik i odgovornost.

Izbor sredstava financiranja ovisi o:²³

- raspoloživosti određenih sredstava
- cijeni sredstava
- odnosu menadžera prema riziku
- financijske strategije

Izvori financiranja s obzirom na izvore:²⁴

- vanjski (kredit, leasing, factoring, izdane vrijednosnice)
- unutarnji (uplate vlasnika, akumulirana dobit, amortizacija)

Izvori financiranja prema roku dospijea:²⁵

- kratkoročni
- srednjoročni
- dugoročni
- trajni

---

²³ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M. (2015):Financijski menadžment,RRiF,Zagreb

²⁴ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M. (2015):Financijski menadžment,RRiF,Zagreb

²⁵ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M. (2015):Financijski menadžment,RRiF,Zagreb

Bankarski krediti predstavljaju najzastupljeniji izvor financiranja malih i srednjih poduzeća. Banke ublažavaju standarde odobravanja kredita ovim poduzećima, a iz razloga pritiska konkurencije. Prema Izvješću iz 2020.²⁶, potražnja za kreditima je u porastu, a kao glavni razlozi ističu se financiranje zaliha, investicija i obrtnih sredstava.

Razlozi neodobravanja kredita su sljedeći:

- nezadovoljstvo banke financijskim rezultatima
- nezadovoljstvo banke dostavljenim informacijama
- nedostatak dovoljnog kolaterala

Prema Vidučić, Pepur i Šimić Šarić²⁷, nedostatak kolaterala predstavlja najvažnije ograničenje za mikro i mala poduzeća, dok nezadovoljstvo banke financijskim rezultatima te dostavljenim informacijama ima značajnu ulogu kod odobravanja kredita srednjim poduzećima.

Tablica 2. Uvjeti odobravanja kredita za mala i srednja poduzeća

	DUGOROČNI KREDITI	KRATKOROČNI KREDITI
Iznos	većinom 50.000,00 kn	većinom 10.000,00 kn
Trajanje	do 15 godina	do 12 mjeseci
Kamata	Promjenjiva	Fiksna
Osiguranje	ovisno o kreditnoj sposobnosti klijenta	ovisno o kreditnoj sposobnosti klijenta

Izvor: rad autora

²⁶ Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2020., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2020.

²⁷ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M. (2015):Financijski menadžment,RRiF,Zagreb

Trgovački krediti su važan izvor financiranja mikro i malih poduzeća. Odobravaju ih dobavljači, a oni su fleksibilniji od banaka. Po ovome kreditu, kupcima se odobrava razdoblje odgode plaćanja, umjesto da plaćaju robu odmah po isporuci.²⁸ Oni mogu biti skuplji od bankarskih kredita, a koriste se zbog nemogućnosti dobivanja bankarskih kredita te troškova bankarskih kredita.

Factoring predstavlja prodaju potraživanja banci, klasičnoj instituciji faktora ili specijaliziranoj faktor podružnici. Factoring kombinira financiranja, osiguranja kredita i financijskog menadžmenta te je nešto skuplji način za financiranje, no, bez obzira na to, moguće je uštedjeti na ovaj način.

Prednosti factoringa su:²⁹

- fleksibilnost
- mogućnost korištenja različitih usluga faktora

Nedostaci factoringa su:³⁰

- veći troškovi
- nedostatak kontakta s kupcima
- veći troškovi komuniciranja
- gubitak reputacije

Leasing je zamjena bankarskom kreditu te služi za kupnju opreme, strojeva i transportnih sredstava. Što se tiče financijskog leasinga, primatelj plaća naknadu koja u obzir uzima vrijednost objekta leasinga koji primatelj evidentira u dugotrajnoj imovini. Rizici i koristi koji su povezani s objektom premješteni su na primatelja leasinga, a on ima pravo kupiti objekt po cijeni koja je manja od njegove stvarne vrijednosti. Operativni leasing je pravni posao u kojem primatelj leasinga plaća naknadu koja ne mora u obzir uzimati cjelokupnu vrijednost objekta, nema ugovorene opcije kupnje, a rizici i koristi koji su povezani s objektom leasinga

---

²⁸ Nikolić, N., Pečarić, M. (2012.): Uvod u financije, EFST, Split

²⁹ Vidučić Lj. (2011.): Financijski menadžment, RRiF Plus, Split

³⁰ Vidučić Lj. (2006.): Financijski menadžment

većim dijelom ostaju kod davatelja leasinga. Osnovna namjena operativnog leasinga je najam predmeta leasinga.³¹

Prednosti leasinga:³²

- ne veže kapital i ne traži dodatni kolateral
- financiranje ukupne investicije
- opcija „prodaja i povratni zakup“ oslobađa kapital uloženi u investiciju
- usklađen vijek trajanja dobara i rok leasinga

Poslovni anđeli su uspješni poduzetnici koji financiraju start-up projekte visokog rizika i pružaju poduzetnicima znanje i vještine u daljnjem razvoju poslovanja. Oni djeluju radi ostvarenja dobiti te poticanja poduzetništva, a za svoja ulaganja, koja mogu biti skupna ili pojedinačna, najčešće dobivaju vlasnički udio. Ipak, ovaj oblik financiranja još uvijek nije dovoljno razvijen. Croatian Angel Network (CRANE) je hrvatska mreža poslovnih anđela. To su privatni investitori koji su spremni ulagati u proizvodne i inovativne tvrtke u početku razvoja.³³

---

³¹ Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2019., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2020.

³² Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M. (2015):Financijski menadžment,RRiF,Zagreb

³³ Zagrebački inovacijski centar (ZICER)

6.2. Prepreke u prikupljanju financijskih sredstava malih i srednjih poduzeća

Ova poduzeća, iako izrazito važna u funkcioniranju gospodarstva, i dalje se suočavaju s mnogim preprekama i problemima u poslovanju.

Prepreke koje utječu na njihov razvoj su sljedeće:³⁴

- administrativna ograničenja
- infrastrukturni problemi
- nedostatnost kvalificirane radne snage
- primjena novih tehnologija
- ograničen pristup financiranju
- nove organizacijske strukture
- neprofitabilnost malih i srednjih poduzeća
- deficitarnost obrazovnih programa za poduzetništvo
- nerazvijenost neformalnih oblika financiranja pokretanja poslovnih pothvata

Najveća prepreka, tj. poteškoća s kojom se susreću poduzeća, nedvojbeno je problem vezan uz ograničeno financiranje.

Mala i srednja poduzeća s tim se problemom susreću iz sljedećih razloga:

- nedovoljan iznos vlastitog kapitala
- veliki rizik
- visoke kamatne stope u slučaju uzimanja kredita
- nedostatak vlastite imovine za pokriće
- nedovoljna znanja i vještine

---

³⁴ Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva (2016), op.cit., str. 45

7. PROGRAM KREDITIRANJA MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

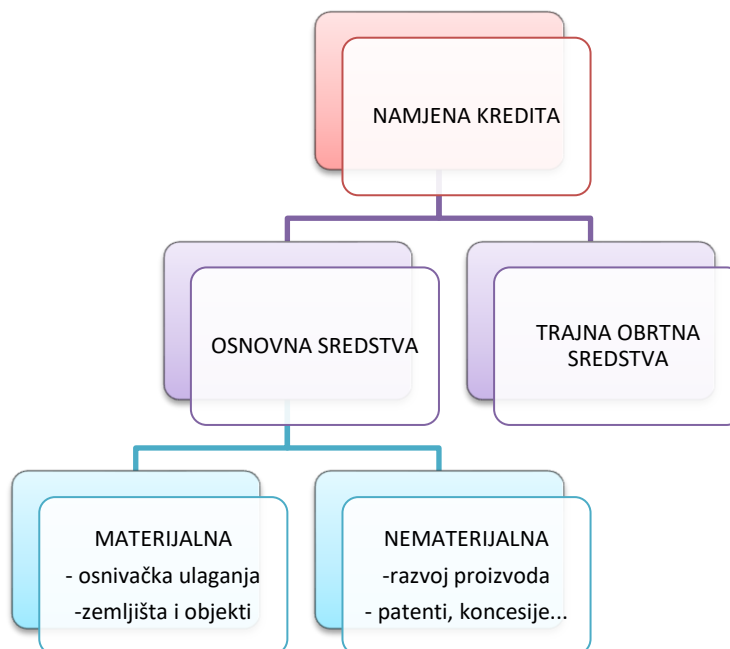
CILJ PROGRAMA KREDITIRANJA I NAMJENA KREDITA

Iz slike 4. vidljivi su ciljevi programa.

Slika 4. Ciljevi Programa kreditiranja malih i srednjih poduzeća

Izvor: rad autora prema podacima HBOR-a

Slika 5. Namjena kredita

Izvor: rad autora prema podacima HBOR-a

Ovim Programom se ne kreditiraju:³⁵

- dijelovi investicije koje služe u osobne svrhe
- objekti koji se bave igrama na sreću
- javnobilježnička djelatnost
- proizvodnja i distribucija duhanskih proizvoda
- izgradnja i uređenje apartmana
- djelatnost izdavanja novina i drugih povremenih izdanja, djelatnosti proizvodnje i emitiranja radijskog i televizijskog sadržaja, djelatnost novinskih agencija kao i uslužnih djelatnosti agencija za oglašavanje i odnosa s javnošću
- aktivnosti koje koriste životinje za znanstvene i eksperimentalne svrhe
- aktivnosti koje negativno utječu na okoliš (bez da se ublažavaju)

KORISNICI KREDITA

Prema ovom Programu, kredite mogu koristiti:

- trgovačka društva, obrtnici, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, zadruge i ustanove, a koji posluju najmanje dvije godine
- pravne i fizičke osobe koje posluju manje od dvije godine ako imaju prethodno poslovno iskustvo vlasnika i/ili osnivača.

U pravilu, HBOR ne analizira direktne zahtjeve korisnika kredita koji imaju udio rezervi i kapitala u pasivi manji od 30%. Kredite po ovom Programu mogu uzimati i poslovne banke koje imaju dogovorenu suradnju na provođenju Programa. Poslovne banke obvezne su sredstva iz kredita dodijeliti krajnjim korisnicima.³⁶

---

³⁵ Program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, HBOR, Zagreb

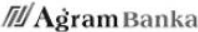

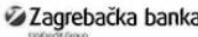
³⁶ Program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, HBOR, Zagreb

NAČINI KREDITIRANJA

Program kreditiranja moguće je provoditi na sljedeća tri načina:³⁷

- KREDITIRANJE PUTEV POSLOVNIH BANAKA

Dokumentirani zahtjevi za kredit podnose se poslovnim bankama koje su dogovorile suradnju s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak zbog provođenja Programa. Popis poslovnih banaka je sastavni dio Programa kreditiranja. Poslovna banka i Hrvatska banka za obnovu i razvitak sklapaju ugovor o kreditu za krajnjega korisnika, ovisno o tome što je i kako odlučilo odgovorno tijelo HBOR-a. Temeljem ugovora između HBOR-a i poslovne banke, poslovna banka sklapa ugovor s krajnjim korisnikom kredita.

 Addiko Bank	Addiko Bank d.d. Zagreb	 Agram Banka	Agram banka d.d. Zagreb
 BKS Bank	BKS Bank AG Glavna podružnica Hrvatska	 ERSTE	Erste & Steiermärkische bank d.d. Rijeka
 HPB <small>HRVATSKA POSTANSKA BANKA</small>	Hrvatska poštanska banka d.d. Zagreb	 Istarska Kreditna Banka <small>Umag d.d.</small>	Istarska kreditna banka d.d. Umag
 KENTBANK	Kentbank d.d. Zagreb	 otpbanka	OTP BANKA d.d. Split
 PARTNER BANKA	Partner banka d.d. Zagreb	 PODRAVSKA BANKA	Podravska banka d.d. Koprivnica
 PBZ	Privredna banka Zagreb d.d. Zagreb	 Raiffeisen BANK	Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb
 SBERBANK	Sberbank d.d. Zagreb		Slatinska banka d.d. Slatina
 Zagrebačka banka <small>ERSTE Group</small>	Zagrebačka banka d.d. Zagreb		

Slika 6. Poslovne banke uključene u Program kreditiranja

Izvor: slika preuzeta sa službene stranice HBOR-a; www.hbor.hr

³⁷ Program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, HBOR, Zagreb

- **IZRAVNIM KREDITIRANJE**

Dokumentirani zahtjevi za kredit se podnose izravno HBOR-u. U zavisnost s odlukom koju donese nadležno tijelo HBOR-a, potpisuje se ugovor s krajnjim korisnikom kredita.

- **KREDITIRANJEM PO MODELU PODJELE RIZIKA**

Dokumentirani zahtjevi za kredit dostavljaju se poslovnim bankama s kojima je Hrvatska banka za obnovu i razvitak ugovorila suradnju na provođenju Programa po modelu podjele rizika. Ugovor o klupskom kreditu sklapa poslovna banka s krajnjim korisnikom kredita.

KORIŠTENJE KREDITA

Rok na koji se kredit koristi u pravilu je jedna godina, ali ovisno o konceptu ulaganja, može se dogoditi da HBOR pristane odobriti kraći, kao i duži rok .

Broj korištenja određuje se pojedinačno, ovisno o svakom zahtjevu. Korisnici kredita moraju kredit koristiti namjenski, u skladu s odredbama Programa. HBOR-u ostaje pravo kontrole namjenskog korištenja kredita.

Kod kreditiranja, u suradnji s poslovnim bankama, poslovne banke su dužne pribaviti i čuvati dokumentaciju te voditi evidencije koje omogućuju brzu i učinkovitu kontrolu namjenskog korištenja kredita.

- **KORIŠTENJE KREDITA PUTEM POSLOVNE BANKE**

Hrvatska banka za obnovu i razvitak će isplatiti banci sredstva temeljem njezina zahtjeva. Poslovna je banka dužna doznačiti ta sredstva krajnjem korisniku, i to:

- za ulaganja u osnovna sredstva poslovna banka dužna je doznačena sredstva za krajnjeg korisnika isplatiti izravno dobavljačima ili izvođačima radova temeljem odgovarajuće dokumentacije
- za ulaganja u obrtna sredstva poslovna banka može doznačena sredstva za krajnjeg korisnika kredita isplatiti izravno dobavljačima ili doznačiti sredstva na račun krajnjeg korisnika kako bi samostalno obavljao plaćanja.

Jednako se primjenjuje kod korištenja kredita odobrenog po modelu podjele rizika uz ostale specifične odredbe korištenja kredita koje se propisuju u okviru provedbene i ugovorne dokumentacije.

- **KORIŠTENJE KREDITA KOD IZRAVNOG KREDITIRANJA**

Ako se kredit koristi za osnovna sredstva, HBOR će isplate dobavljaču i/ili izvođaču radova obavljati temeljem dokumentiranog zahtjeva korisnika kredita izravno na račun dobavljača i/ili izvođača radova.

Kod isplata kredita za obrtna sredstva, HBOR može sredstva doznačavati na račun korisniku kredita koji samostalno obavlja plaćanja. Dokumentaciju za pravdanje namjenskog korištenja obrtnih sredstava, korisnik kredita je obvezan dostaviti HBOR-u u roku od 30 dana od dana korištenja istih ili najkasnije prije prvog sljedećeg korištenja kredita.

- **IZDAVANJE BANKARSKIH GARANCIJA I OTVARANJE AKREDITIVA**

HBOR može izdavati bankarske garancije i otvarati akreditive za potrebe provedbe komercijalnih ugovora oko nabavke opreme na kredit ili jednokratne kupnje opreme.

Ponuda garantnih poslova HBOR-a uključuje:

- izdavanje nostro bankarskih garancija
- zaprimanje i notifikaciju loro bankarskih garancija
- otvaranje nostro akreditiva po viđenju s pokrićem u kreditu u trenutku otvaranja akreditiva ili uz odgođeno polaganje pokrića iz kredita

Izdavanje nostro bankarskih garancija i otvaranje akreditiva moguće je provoditi samo uz pokriće u odobrenom kreditu te ukoliko je isto u skladu s namjenom kredita i njegovim rokom korištenja. Za navedene usluge HBOR će zaračunati pripadajuće naknade.

NAKNADE

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva :

- iznosi 0,8% jednom na iznos odobrenog kredita, ali najmanje 500,00 kuna
- može se naplatiti prije korištenja, ali i istovremeno s prvim korištenjem kredita

Naknada za rezervaciju sredstva:

- zaračunava se tromjesečno, u iznosu od 0,25% godišnje na iznos odobrenih, a neiskorištenih sredstava, s početkom po isteku 30 dana od datuma ugovaranja kredita

KAMATNE STOPE

Tablica 3. Kamatne stope za različite skupine gospodarskih subjekata

GOSPODARSKI SUBJEKT	KRITERIJI	KAMATNA STOPA
SKUPINA A	<ul style="list-style-type: none"> • ulaganja na područja posebne državne skrbi³⁸ ili jedinice lokalne samouprave u I. i II. skupini³⁹ ili brdsko-planinska područja⁴⁰ (i) • dokazana konkurentnost dobrom prodajom na domaćem i/ili stranom tržištu	2 % godišnje
SKUPINA B	<ul style="list-style-type: none"> • mali i srednji poduzetnici koji ne zadovoljavaju gore navedena dva kriterija	4 % godišnje

Izvor: rad autora prema podacima sa službenih stranica HBOR-a; www.hbor.hr

³⁸ Zakonu o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08)

³⁹ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN147/14)

⁴⁰ Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN12/02)

Temeljem odluke koju je donijela Uprava Hrvatske banke za obnovu i razvitak, a po kriterijima Odluke o kamatnim stopama i Pravilnika o načinu i rokovima obračuna kamata HBOR-a, kamatna stopa podložna je promjenama.

Tržišna konkurentnost i uspješna prodaja na domaćem i/ili inozemnom tržištu ocjenjuje se prema sljedećim kriterijima:⁴¹

- poslovni prihodi veći od poslovnih rashoda
- tekuća likvidnost veća od 0,8
- koeficijent dugoročne financijske stabilnosti manji od 1,2
- umanjeni valutno inducirani kreditni rizik (minimalno 30% poslovnih prihoda ostvarenih na inozemnim tržištima, tj. najmanje 30% ostvarenih noćenja inozemnih gostiju od ukupno ostvarenih noćenja) na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi

Kod poslovnih subjekata koji se bave poslovima vezanim za najam ležajeva, odnosno onih koji nude usluge smještaja, umjesto drugog i trećeg kriterija, moguće je koristiti kriterij minimalnog udjela kapitala, rezervi i zadržane dobiti u pasivi bilance od 30%.

---

⁴¹ Hrvatska banka za obnovu i razvitak: Opći kriteriji prihvatljivosti

INSTRUMENTI OSIGURANJA

Instrumenti osiguranja su sredstva naplate potraživanja koja banci stoje na raspolaganju u slučaju kada klijent prestane otplaćivati kredit ili ga otplaćuje neredovito.

Najčešći instrumenti osiguranja su:⁴²

- mjenice
- zadužnice
- zalog
- bankarske garancije
- jamstvo HAMAG-BICRO-a⁴³

POTREBNA DOKUMENTACIJA

- KREDITIRANJE PUTEM POSLOVNIH BANAKA

Poslovna banka dostavlja sljedeće:

- standardizirani obrazac zahtjeva za kredit HBOR-u
- (Obrazac) Tablice za kredit putem PB: Podaci o ulaganju
- (Obrazac) Izjava o potporama
- Potvrda Porezne uprave o stanju obveza prema državi (ne starija od 30 dana od podnošenja zahtjeva)
- Godišnji financijski izvještaji za protekle dvije godine poslovanja

Prema potrebi dostavlja se i sljedeće:

- Investicijski program ili poslovni plan
- Dokumentacija o ponuđenim instrumentima osiguranja

---

⁴² <https://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-i/web/instrumenti-osiguranja-kredita>

⁴³ Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije

- KREDITIRANJE PO MODELU PODJELE RIZIKA

Kao za kreditiranje putem poslovnih banaka, osim tablica koje se dostavljaju za model PR.

- IZRAVNO KREDITIRANJE

Podnositelj zahtjeva, uz standardizirani obrazac zahtjeva za kredit, HBOR-u dostavlja:

- Dokumentacija o ulaganju
  - Investicijski program (za ulaganja iznad 700.000 kn) ili poslovni plan (za ulaganja do 700.000 kn)
  - Ugovori/predugovori/pisma namjere o otkupu proizvoda/poslovnoj suradnji i sl.
  - Troškovnici/ponude/predračuni (sukladno strukturi ulaganja)
  - Tehnička dokumentacija s pripadajućim dozvolama

8. SURADNJA HBOR-a S POSLOVNIM BANKAMA

Hrvatska banka za obnovu i razvitak ostvarila je suradnju s poslovnim bankama. Poslovnim bankama je povećana marža za kredite malim i srednjim poduzetnicima, s ciljem odobravanja povoljnijih kredita poslovnim subjektima.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Hrvatska poštanska banka surađuju na projektu „Mikrokreditiranja“ koji se odnosi na kredit u ukupnom iznosu od 3,3 milijuna eura koji je namijenjen mikro, malim i srednjim poduzetnicima, kao i fizičkim te pravnim osobama koje ispunjavaju kriterije Europske unije.⁴⁴

Prema ovom ugovoru, HPB će odobravati kredite za financiranje obrtnih sredstava do 30 tisuća eura s rokom otplate do sedam godina te investicijske kredite do 250 tisuća eura s rokom otplate do deset godina.

---

⁴⁴ Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr

9. ZAKLJUČAK

Mala i srednja poduzeća imaju veliku važnost u razvoju hrvatskoga gospodarstva. U ukupnom broju poduzeća, najveći dio od 99,7% zauzimaju mala i srednja poduzeća. Upravo su ona omogućila veliki broj radnih mjesta, što je, naravno, izrazito važno za gospodarstvo.

Bez obzira na svoju važnost za gospodarstvo, mala i srednja poduzeća se u procesu svoga pokretanja i rada suočavaju s mnogobrojnim preprekama i problemima, kao što su infrastrukturni problemi, nedostatak kvalificirane radne snage i slično. Međutim, najveći problem s kojim se susreću tijekom svoga rada su izvori financiranja, a jasno je kako su im financijska sredstva nužna za poslovanje i opstanak na tržištu. Najzastupljeniji način, tj. oblik prikupljanja financijskih sredstava malih i srednjih poduzeća predstavljaju bankarski krediti.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je razvojna i izvozna banka Republike Hrvatske kojoj je osnovni zadatak poticanje razvoja hrvatskoga gospodarstva. Mnogi se poduzetnici odlučuju za uzimanje kredita upravo od HBOR-a. Poduzeća se odlučuju na korištenje kredita HBOR-a budući da oni imaju povoljnije kamatne stope, a isto tako su skloni kreditiranju rizičnijih investicija.

Obzirom na kontinuirani porast važnosti malih i srednjih poduzeća za gospodarski sustav, država bi trebala itekako podupirati njihov razvoj, što bi se, obzirom da su ona „srce“ gospodarstva, povoljno odrazilo na cjelokupnu ekonomiju države.

LITERATURA

Knjige:

- Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić, M. (2015.): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb
- Vidučić, Lj. (2011.): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRiF, Zagreb
- Nikolić, N., Pečarić, M. (2012.): Uvod u financije, Ekonomski fakultet, Split
- Škrtić, M. (2006.), Poduzetništvo, Sinergija – nakladništvo d.o.o., Zagreb

Znanstveni radovi:

- Nanić A. (2013.): Mala i srednja poduzeća kao nosilac razvoja privrede europske unije; Vitez-Tuzla-Zagreb-Beograd-Bukurest, Vol. 15, br. 31
- I.Bujan, M. Vugrinec (2014.): Specifičnosti financiranja SME sektora u Hrvatskoj u odnosu na zemlje Europske unije; Hrčak srce hr.portal znanstvenih časopisa, Vol. 2, br. 1.,str. 127-138
- Jurman, A. (2008.): Kreditna politika poslovnih banaka u funkciji učinkovite multiplikacije kredita i depozita, str. 1-2

Službeni dokumenti:

- Godišnje izvješće grupe hrvatskih banaka za obnovu i razvitak za 2019. godinu, HBOR, Zagreb, 2020.
- Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2020., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2020.
- Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj – 2019., CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, Zagreb, 2019.

Članci:

- Bistričić, A., Agatić, A., Kuzman, Z.: "Značaj poslovanja malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu Republike Hrvatske i gospodarstvima zemalja Europske unije", https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=103840
- Sudarić, Ž.: "Poduzetničkim kompetencijama do razvoja malog i srednjeg poduzetništva"

Zakoni:

- Narodne novine, (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 78/15
- Narodne novine, (2007): Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 63/07
- Narodne novine, (1996): Zakon o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 08/96
- Narodne novine, (2006): Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 138/06
- Narodne novine, (2013): Zakon o izmjenama Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 25/13
- Zakonu o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08)
- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN147/14)
- Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN12/02)
- Zakon o bankama, Narodne novine d.d. Zagreb, br.84/2002

Internet izvori:

<https://hrcak.srce.hr/>

<https://www.hbor.hr/>

<http://www.cepor.hr/>

<https://www.zakon.hr/z/527/Zakon-o-poticanju-razvoja-malog-gospodarstva>

<https://www.cepor.hr/izvjesce-o-malim-i-srednjim-poduzecima-u-hrvatskoj-2019>

<https://www.cepor.hr/izvjesce-o-malim-i-srednjim-poduzecima-u-hrvatskoj-2020>

<https://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-i/web/instrumenti-osiguranja-kredita>

www.hok.hr

www.hpb.hr

SAŽETAK

U prvom dijelu rada prikazuju se kriteriji prema kojima se definiraju mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj, kao i oblici malih i srednjih poduzeća. U drugom dijelu govori se o malim i srednjim poduzećima u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji. Treći dio rada razrađuje bankarski sektor RH, a četvrti Hrvatsku banku za obnovu i razvitak. Nadalje je opisan način financiranja malih i srednjih poduzeća te ograničenja s kojima se susreću. Naposljetku je razrađen Program kreditiranja malih i srednjih poduzeća kojeg nudi HBOR te suradnja HBOR-a s poslovnim bankama.

Ključne riječi: Hrvatska banka za obnovu i razvitak, financiranje, mala i srednja poduzeća, program kreditiranja

SUMMARY

The first part of this thesis presents the criteria according to which small and medium sized enterprises in the Republic of Croatia are defined, as well as the forms of small and medium sized enterprises. The second part deals with small and medium sized enterprises in the Republic of Croatia and in the European Union. The third part of the thesis elaborates on the banking sector of the Republic of Croatia, and the fourth on the Croatian Bank for Reconstruction and Development (HBOR). Furthermore, the method of financing small and medium-sized enterprises as well as the restrictions they face are discussed and described. Finally it is elaborated the SME (Small Medium Enterprises) Lending Program offered by HBOR (stands for: Croatian Bank for Reconstruction and Development) and HBOR's cooperation with commercial banks.

Keywords: Croatian Bank for Reconstruction and Development, financing, small and medium sized enterprises, lending program

POPIS TABLICA

Tablica 1. Rangiranje poduzetnika prema Zakonu o poticanju malog gospodarstva

Tablica 2. Uvjeti odobravanja kredita za mala i srednja poduzeća

Tablica 3. Kamatne stope za različite skupine gospodarskih subjekata

POPIS SLIKA

Slika 1. Logo HBOR-a

Slika 2. Organizacijska struktura HBOR-a

Slika 3. Shematski prikaz strukture HBOR grupe

Slika 4. Ciljevi Programa kreditiranja malih i srednjih poduzeća

Slika 5. Namjena kredita

Slika 6. Poslovne banke uključene u Program kreditiranja